

Z A G A D N I E N I A
I N W E S T Y C Y J N E

w ś w i e t l e
prasy i literatury ekonomicznej zagranicą

Nr 8
Rok VI

S p i s r z e c z y

L. GATOYSKIJ

O działalności gospodarczo-organi-
zatorskiej państwa Radzieckiego w
okresie powojennym.

Woprosy Ekonomiki Nr. 3
z dnia 27.III.1951 r.

O DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZO-ORGANIZATORSKIEJ

PAŃSTWA RADZIECKIEGO W OKRESIE POWOJENNYM

Woprosy Ekonomiki
Nr. 3 z dn. 27. III. 1951

Państwo Radzieckie stało się w rękach robotników i chłopów naszego kraju głównym orężem w walce o zwycięstwo w nim socjalizmu i w obronie socjalistycznych zdobyczy mas pracujących przed otoczeniem kapitalistycznym. Obecnie państwo Radzieckie służy w rękach narodu radzieckiego jako główne narzędzie budowy komunizmu w ZSRR. Państwo Radzieckie jest potężną warownią bezpieczeństwa naszej ojczyzny i pokoju na całym świecie.

J.W. Stalin, po rozwinięciu i podniesieniu na nowy, wyższy ^{stworzył} stopień marksistowsko-leninowskiej teorii dyktatury proletariatu, ^{stworzył} /jedenolitą i pełną teorię państwa socjalistycznego, jego natury, funkcji, faz rozwoju, zasad i metod państwowego planowego kierowania gospodarką. Syntetyzując olbrzymie doświadczenie budowy socjalizmu w ZSRR i cały przebieg rozwoju świata towarzyszył Stalin zrobił niezmiernie wielkie odkrycie o konieczności utrzymania w naszym kraju państwa również przy komunizmie, jeżeli trwać będzie otoczenie kapitalistyczne i niebezpieczeństwo napaści z zewnątrz na naszą ojczyznę. Towarzysz Stalin oświetlił perspektywę dalszego rozwoju państwa Radzieckiego, odsłonił konieczność życiową maksymalnej jego konsolidacji, jako najważniejszego warunku budowy komunizmu.

Wybitne znaczenie dla charakterystyki państwa Radzieckiego i jego roli ma genialna praca w sprawie językoznawstwa.

Stanowiąc niezmiernie cenny wkład do teorii marksistowsko-leninowskiej, posuwa ją ona naprzód, wzbogaca o szereg nowych twierdzeń, a w tej liczbie o bazie i nadbudowie społeczeństwa. Określając bazę, jako ekonomiczny ustrój społeczeństwa na danym etapie jego rozwoju, towarzyszył Stalin stwierdził, że "nadbudowa jest wytworem jednej epoki, w ciągu której żyje i działa dana baza ekonomiczna". 1)

1) Stalin. Marksizm i zagadnienia językoznawstwa (Marksizm i woprosy jazykoznanija, Gospolitizdat, r. 1950, str. 9).

Towarzysz Stalin podkreślił, że każdą nadbudowę tworzy odpowiednia baza; nadbudowa służy swej bazie, czynnie dopomagając jej do ukształtowania się i utrwalenia. "Wystarczy, jeżeli nadbudowa odnowi pełnienia tej służby - pisze towarzysz Stalin - wystarczy, że nadbudowa przejdzie z pozycji czynnej obrony swej bazy na pozycję obójnego do niej stosunku, na pozycję jednakowego stosunku do klas, by straciła ona swój charakter i przestała być nadbudową".²⁾ Tezy te towarzysza Stalina nie pozostawiają kamienia na kamieniu ze wszelkich błędnych "teorii" o "nadklasowej" naturze nadbudowy, a w szczególności o "nadklasowej" istocie dzisiejszego państwa burżuazyjnego.

Charakter każdej danej bazy ekonomicznej określa również charakter odpowiadającej jej nadbudowy, jej roli w stosunku do tej bazy. Tak więc - baza ekonomiczna dzisiejszego monopolistycznego umierającego kapitalizmu określa charakter i rolę swą swą nadbudowy, a w tym i państwa. Dzisiejsze państwo burżuazyjne jest służką, wykonawcą woli największych monopolii, narzędziem zapewnienia i pompatania ich zysków. Wewnętrzna i zagraniczna polityka tego państwa jest skoncentrowanym wyrazem dzisiejszego kapitalistycznego ustroju gospodarczego, panowania monopolii. Wzmagająca się faszyzacja ustroju politycznego dzisiejszych krajów burżuazyjnych jest wyrazem przyspieszenia procesu rozkładania się gospodarki kapitalistycznej, zaostrzenia powszechnego kryzysu kapitalizmu, bezskutecznego dążenia monopolii i ich państwa do utrzymania ginącego kapitalizmu. Antagonistyczna sprzeczność pomiędzy charakterem sił wytwórczych a stosunkami wytwórczymi kapitalizmu, czyli jego bazą ekonomiczną, zaostrza się coraz bardziej. Wyraża się to i w tym fakcie, że nadbudowa dzisiejszego społeczeństwa burżuazyjnego, a przede wszystkim jego państwo, przeszkadza coraz bardziej rozwojowi sił wytwórczych kapitalizmu. Własność prywatna środków produkcji, władza kapitalistów, wyklucza możliwość planowania gospodarki narodowej. Działalność państwa imperialistycznego, jakiegokolwiek przybierałaby formy - nie tylko nie osłabia, lecz wysoce potęguje anarchię produkcji kapitalistycznej, zaostrza wszystkie sprzeczności kapitalizmu, kryzysy, bezrobocie, nędzę mas. Coraz jaskrawiej ujawnia się reakcyjna, pasożytnicza rola dzisiejszego państwa burżuazyjnego. Jest ono największym hamulcem rozwoju społecznego, czynnikiem wzmagającym rozkładanie się ekonomicznej bazy kapitalizmu, potworne tryonienie sił wytwórczych, bezmyślne niszczenie owoców pracy ludzkiej, rosnącą pauperyzację mas pracujących. Jednym z jaskrawszych

2) Tamże, str.7.

wyrazów tego procesu jest szalony wyścig zbrojeń i militaryzacja gospodarki krajów imperialistycznych. Działalność dzisiejszego państwa burżuazyjnego skierowana jest na maksymalne zwiększenie super-zysków monopolii, kosztem potu i krwi pracujących, na zgnięcie oporu mas ludowych wszelkimi środkami, aż do najbardziej radykalnych form krwawego teroru, na realizowanie agresji imperialistycznej, na przygotowywanie wojny przeciwko ZSRR i krajom demokracji ludowej. Wyrazem tego jest zbrojecka polityka amerykańskich podlegaczy wojennych, domagających się ujarznienia narodów całego świata, zdobycia panowania nad światem i dążących wraz ze swymi wassalami angielskimi i innymi do wygubienia setek milionów ludzi.

J.W.Stalin w rozmowie z korespondentem "Prawdy" stwierdzał: "Oczywiście w Stanach Zjednoczonych Ameryki, w Anglii, tak samo, jak we Francji, są siły agresywne pragnące nowej wojny. Potrzebna im jest ta wojna do otrzymania super-zysków, do obrabowania innych krajów. Są to miliarderzy i milionerzy, traktujący wojnę jako pozycję dochodową, przynoszącą olbrzymie zyski. Te właśnie siły agresywne trzymają w swych rękach rządy reakcyjne i kierują nimi".

Masy ludowe na całym świecie powstają do walki w obronie swego interesu życiowego, do walki o pokój przeciwko agresorom.

Baza i nadbudowa w społeczeństwie socjalistycznym mają charakter wręcz przeciwny, radykalnie różniący się od kapitalizmu.

W artykule "W sprawie marksizmu w językoznawstwie" towarzysz Stalin pisze: "W przeciągu ostatnich lat 30 zlikwidowano w Rosji dawną kapitalistyczną bazę i stworzono nową socjalistyczną bazę. Odpowiednio do tego zlikwidowano nadbudowę nad bazą kapitalistyczną i stworzono nową nadbudowę, odpowiadającą bazie socjalistycznej. A więc zastąpiono dawne instytucje polityczne, prawne i inne przez nowe, socjalistyczne instytucje".³⁾ Baza ekonomiczna socjalizmu, socjalistyczne stosunki wytwórcze, czyli stosunki koleżeńskie współpracy i wzajemnej socjalistycznej pomocy w lnych od wyzysku pracowników - określają charakter nadbudowy społeczeństwa socjalistycznego, jej rolę służebną w stosunku do bazy. Odpowiada temu również charakter państwa Radzieckiego, które reprezentuje polityczną władzę mas pracujących. Polityka państwa Radzieckiego jest skoncentrowanym wy-

3) J.Stalin, Marksizm i zagadnienia językoznawstwa (Marksizm i wo-
prosy jazykoznanijs) str.6 (wyd.ros.)

razem socjalistycznego ustroju ekonomicznego, wielkiej jego wyższości, interesu narodu, mas pracujących. Zbudowanie socjalistycznej bazy w ZSRR, osiągnięcie niepodzielnego panowania socjalistycznego ustroju gospodarki, socjalistycznej społecznej własności środków produkcji we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej -- wszystko to stało się podstawą do uchwalenia nowej Stalinowskiej Konstytucji. Stworzenie i utrwalenie bazy ekonomicznej socjalizmu stało się materialnym podłożem dalszego rozwoju nadbudowy społeczeństwa socjalistycznego, coraz większej konsolidacji państwa Radzieckiego, rozkwitu radzieckiego demokracji socjalistycznej, twórczej inicjatywy i aktywności najszerszych mas narodu, kultury narodowej pod względem formy i socjalistycznej pod względem treści, tak potężnych sił motorycznych społeczeństwa radzieckiego, jak jego jedność moralno-polityczną, patriotyzm radziecki, przyjaźń narodów ZSRR.

Ekonomiczna baza społeczeństwa socjalistycznego określa nową zupełnie rolę jej nadbudowy. Jeżeli prywatna własność środków produkcji, stanowiąc podstawę kapitalistycznych stosunków wytwórczych, parceluje gospodarkę i nieuchronnie powoduje żywiołowy, bezplanowy charakter jej rozwoju, to własność socjalistyczna środków produkcji, stanowiąc podstawę socjalistycznych stosunków wytwórczych, jednocześnie gospodarke oraz umożliwia i czyni życiowo koniecznym planowanie przez państwo gospodarki narodowej. Planowanie socjalistyczne jest prawem rozwojowym ZSRR.

W ustroju kapitalistycznym -- stwierdza tow. Stalin, gospodarka w ścisłym znaczeniu tego wyrazu " w małym stopniu dotyczy państwa kapitalistycznego, jest nie w jego rękach. Przeciwnie, państwo znajduje się w rękach gospodarki kapitalistycznej".⁴⁾ W przeciwieństwie do tego państwo Radzieckie jest właścicielem 9/10 całości majątku produkcyjnego w kraju, przytaczającą zaś część pozostałego majątku produkcyjnego stanowi socjalistyczną własność spółdzielczo-kolchozową.. To właśnie decyduje o fakcie, że praca w ZSRR ma charakter bezpośrednio społeczny, czyli że organizuje się ją planowo w skali państwowej. Życiem gospodarczym w ZSRR kieruje i ustala je państwowy plan gospodarki narodowej w interesie zwiększenia majątku społecznego, nieustannego wzrostu poziomu materialnego i kulturalnego mas pracujących, konsolidowania niezależności naszej ojczyzny

4) J. Stalin. Zagadnienia Leninizmu, wyd. 10 str. 602 (ros.)

i zwiększenie jej zdolności obronnej. Baza ekonomiczna ZSRR jest nie do pomyślenia bez kierowniczej roli państwa Radzieckiego w rozwoju gospodarki narodowej. Jest to nieodłączna cecha socjalistycznego ustroju gospodarczego, jest to największe źródło jego siły i wyższości w stosunku do ustroju kapitalistycznego. Rozwój bazy ekonomicznej ZSRR możliwy jest tylko w drodze budownictwa gospodarczego i kulturalnego na podstawie planów państwowych, realizujących politykę partii komunistycznej.

Stworzenie socjalistycznej bazy ekonomicznej w ZSRR zapewniło wszechstronny rozwój organizacyjno-gospodarczej i kulturalno-wychowawczej funkcji państwa Radzieckiego, nierozzerwalnie związanej z jego funkcją ochrony własności socjalistycznej - tej świętej i nieetykalnej podstawy społeczeństwa radzieckiego.

Gospodarczo-organizatorska i kulturalno-wychowawcza działalność państwa Radzieckiego stanowi nierozzerwalną jedność. Obie strony tej działalności są ściśle ze sobą związane, i więź ta zacieśnia się coraz bardziej. Polityka i gospodarka są nierozdzielne. Gospodarkę nie można oddzielić od roboty polityczno-wychowawczej, od szkolenia i wychowywania kadr, podnoszenia ich poziomu politycznego, kulturalnego i technicznego.

Siłą kierowniczą narodu radzieckiego i państwa, ośrodkiem kierowniczym wszystkich organizacji pracowniczych, zarówno społecznych jak i państwowych, jest partia komunistyczna - rozum, honor i sumienie naszej epoki. Polityka partii komunistycznej jest podstawą życiową ustroju radzieckiego, określającą zasady państwowych planów budownictwa gospodarczego i kulturalnego oraz państwowego kierownictwa gospodarką. Polityka partii i państwa, oparta na zwycięskiej, nieśmiertelnej nauce Marksa - Engelsa - Lenina - Stalina, kieruje rozwojem gospodarki socjalistycznej. Bolszewickie polityczne ujmowanie rozstrzygnięć problemów gospodarczych, podporządkujące je interesowi państwa socjalistycznego, uświadomienie polityczne mas ludowych, wychowywanych przez partię w duchu komunistycznym. - Wszystko to jest decydującym warunkiem pomyślnego wykonania planów państwowych. Taką jest prowadząca rola polityki w budownictwie gospodarczym i kulturalnym w ZSRR. Polityka bolszewicka opiera się na mocnej podstawie ekonomicznej. Grając kierowniczą rolę w rozwoju radzieckiego ustroju ekonomicznego polityka partii komunistycznej i państwa Radzieckiego jest prawdziwie naukową, gdyż wyraża ona i zaspokaja potrzeby materialnego rozwoju społeczeństwa i oparta jest

na głębokiej naukowej, analizie warunków ekonomicznych, praw rozwoju społecznego, a przede wszystkim - praw rozwoju produkcji, rozwoju gospodarki. Partia kieruje, się wskazaniem Stalina: "brać za punkt wyjścia, zarówno przy tworzeniu swego programu jak w swej działalności praktycznej, przede wszystkim prawa rozwoju produkcji, prawa ekonomicznego rozwoju społeczeństwa".⁵⁾

Państwo Radzieckie pod kierunkiem partii świadomie wykorzystuje i realizuje ekonomiczne prawa socjalizmu, czyli prawa nieustannego wzrostu produkcji socjalistycznej, nieustannego wzrostu poziomu materialnego i kulturalnego mas pracujących, podziału dochodu społecznego według ilości i jakości pracy itd. Prawa te stanowią uświadomioną sobie przez społeczeństwo socjalistyczne konieczność ekonomiczną. Realizowanie ich jest możliwe tylko poprzez planową działalność narodu radzieckiego i jego państwa, którymi kieruje partia komunistyczna. Takim jest charakter jedności gospodarki i polityki w ZSRR.

Baza ekonomiczna społeczeństwa socjalistycznego, jego stosunki wytwórcze, odpowiadające w zupełności charakterowi sił wytwórczych, dają pełną swobodę ich rozwoju. Realizując tę niezmierną wyższość gospodarki socjalistycznej państwo Radzieckie występuje w charakterze organizatora olbrzymiego, niespotykanego w historii rozwoju sił wytwórczych. Towarzysz Stalin w pracy swej "O marksizmie w językoznawstwie" poucza: "Nadbudowa nie wiąże się bezpośrednio z produkcją, z działalnością wytwórczą człowieka. Nadbudowa wiąże się z produkcją tylko pośrednio, za pośrednictwem gospodarki, za pośrednictwem bazy".⁶⁾ Drogą planowego kierowania gospodarką socjalistyczną, wykorzystując coraz efektywniej wyższość socjalistycznych stosunków wytwórczych. Państwo Radzieckie organizuje nieustanny i szybki wzrost wszystkich gałęzi produkcji.

Dziś z większą jeszcze siłą, niż kiedykolwiek, ujawnia się niezmierna wyższość socjalistycznego ustroju gospodarczego nad ustrojem kapitalistycznym. Więcej niż kiedykolwiek wzrosła twórcza rola kierowanego przez partię lenińsko-stalinowską państwa Radzieckiego, jako organizatora olbrzymiego postępu technicznego, gospodarczego i kulturalnego, potężnego wzrostu dobrobytu narodu, roz-

5) J. Stalin, Zagadnienia leninizmu (Woprosy leninizma) Wyd. 11 str. 252 (res.)

6) J. Stalin, Marksizm i zagadnienia językoznawstwa (Marksizm i woprosy jazykoznanijs) str. 10-11.

kwitu nauki i sztuki. Mówi o tym olbrzymi rozmach pokojowej twórczej pracy narodu radzieckiego i jego państwa w okresie powojennym. J.W. Stalin w rozmowie z korespondentem "Prawdy" stwierdza, że "Związek Radziecki nie redukuje lecz, przeciwnie, rozszerza przemysł pracujący na potrzeby cywilne, nie kurczy, lecz przeciwnie rozwija budowę nowych wspaniałych elektrowni wodnych i systemów nawadniających, nie likwiduje, lecz przeciwnie, kontynuuje politykę zniżania cen".

Wykonując swe funkcje gospodarczo-organizatorskie państwo Radzieckie kieruje planowo wykorzystaniem zasobów naturalnych kraju, rozmieszcza siły wytwórcze, organizuje proces socjalistycznej rozszerzonej reprodukcji stosunków wytwórczych, społecznego produktu, siły roboczej. Państwo Radzieckie kieruje całym procesem produkcji, wymiany, rozdziału, ustala właściwe proporcje pomiędzy akumulacją a spożyciem, pomiędzy gałęziami gospodarki. Zarządza ono należącymi do niego przedsiębiorstwami na podstawie zasady jednoosobowego kierownictwa, która kojarzy się z rozwojem aktywności i inicjatywy mas, organizacji społecznych, partyjnych, zawodowych, komsomolskich. Państwo kieruje rozwojem ustroju kołchozowego, wytycza kierunek pracy przedsiębiorstw spółdzielczych. Ustala ono, na podstawie progresywnych norm wytwórczych, zadania dla swych przedsiębiorstw, organizuje i mobilizuje masy do wykonania planów, wykrywa i wykorzystuje wewnętrzne zasoby, szerzy najnowsze doświadczenia. Państwo przygotowuje i szkoli kadry, dystrybuje zasoby siły roboczej, materialne i finansowe, zastosowuje system bodźców pobudzających materialnie do wykonania i przekraczania planów, wpaja zasady rozrachunku gospodarczego, zapewnia przeprowadzenie reżymu oszczędności. Wykonuje ono kontrolę w wielorakich formach, sprawdza przebieg wykonania planów w zakresie wszystkich ich wskaźników, jakość działalności gospodarczej, wykorzystując w tym celu system rachunkowości i statystyki, kontrolę bieżącą, lustracje, inspekcje, kontrolę za pomocą rubla i t.d. Bardzo ważną rolę odgrywa kontrolowanie przez organizacje partyjne przedsiębiorstw pracy administracji. Partia i państwo Radzieckie zapewniają całą swą działalnością rolę kierowniczą wszystkiemu, co jest nowoczesne, postępowe, przodujące we wszystkich dziedzinach budownictwa gospodarczego i kulturalnego. Na tym polega ogromna wyższość ustroju socjalistycznego.

Planowanie państwowe ZSRR realizuje zadania następujące: zapewnienie radzieckiej gospodarce narodowej samodzielności i niezależności od kapitalistycznego otoczenia; ugruntowanie niepodzielnego panowania socjalistycznego ustroju gospodarczego w naszym kraju i trzymanie w stanie zamkniętym kanałów odradzania się kapitalistycznych elementów; nie dopuszczanie do dysproporcji w naszej gospodarce narodowej; likwidowanie przy pomocy rezerw państwowych możliwych wyłomów na poszczególnych odcinkach gospodarki.

Budowanie komunizmu w ZSRR odbywa się w czasie, gdy w wielu krajach zwyciężył ustrój demokracji ludowej. Kraje te należą do obozu pokoju, socjalizmu i demokracji, na którego czele stoi Związek Radziecki. Państwo Radzieckie potęgując działalność organizacyjno-gospodarczą i kulturalno-wychowawczą w ZSRR, świadczy jednocześnie na wielką skalę bezinteresowną pomoc gospodarczą i kulturalną krajom należącym do obozu pokoju i demokracji.

Budowanie komunizmu, proces stopniowego tworzenia jego materialnej bazy - wywołuje palącą konieczność, a jednocześnie stwarza podstawę - dalszego stałego umocnienia państwa Radzieckiego, do potęgowania jego kierowniczej roli w rozwoju społeczeństwa socjalistycznego. Potwierdzają to w zupełności fakty okresu powojennego. Naród radziecki jest dziś ściślej niż kiedykolwiek skupiony wokół partii komunistycznej i Radzieckiego państwa, których autorytet jeszcze bardziej wzrósł w najszerszych masach pracujących miasta i wsi. W swej pracy wychowawczej i organizatorskiej partia i państwo Radzieckie opiera się na twórczej aktywności robotników, kolejarzy i inteligencji, których inicjatywa gwałtownie rośnie w procesie przechodzenia do komunizmu. Rozwój społeczeństwa socjalistycznego i jego bazy na drodze ku komunizmowi wymaga - a jednocześnie stwarza - podstawę stałego podnoszenia roli świadomości społecznej, systematycznego podwyższenia kulturalno-technicznego poziomu mas pracujących, rozwijania ich twórczej aktywności, co jest nieodłączne od procesu niweczenia przeciwieństw pomiędzy pracą umysłową a fizyczną. Rośnie coraz bardziej znaczenie komunistycznego wychowania mas, nierozdzielnie sprzężonego z rozwiązaniem zadań budowania materialnej bazy komunizmu. Podnosi się coraz wyżej poziom roboty ideologicznej, wychowania w duchu marksistowsko-leninowskim i ideowo-teoretycznego hartowania kadr, coraz szerzej rozwija się walka o całkowite wykorzenienie wpływów burżuazyjnych w dziedzinie ideologii. W latach ostatnich zintensyfikowała się jeszcze bardziej

**ZAGADNIENIA
INWESTYCYJNE**

w świetle

prasy i literatury ekonomicznej zagranicą

W A R S Z A W A

walka z przeżytkami kapitalizmu w świadomości ludzi, walka o ochronę i pomażanie własności socjalistycznej, o pełne utrwalenie państwowej dyscypliny socjalistycznej i najściślejse przestrzeganie interesu państwa we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego. Szerzej rozwinęła się walka z biernością i rutyną, ze wszystkimi wadami w praktyce roboty gospodarczej, ze wszelkimi objawami przeciwpaństwowej praktyki zamydlania oszu, zaniżania planów, ukrywania wewnętrznych rezerw, z burżuazyjno-kombinatorскими próbami ukrycia marnej roboty jednych przedsiębiorstw za osiągnięciami i postępani innych. Warunkiem praktycznym powodzenia tej walki o tworzenie coraz to nowych źródeł rozwoju gospodarczego kraju jest najdalej idący rozwój krytyki i samokrytyki, - tej potężnej siły motorycznej rozwoju społeczeństwa socjalistycznego.

W procesie wykonywania głównego zadania ekonomicznego ZSRR, stworzenia materialno-technicznej bazy komunizmu, zniesienia przeciwieństw pomiędzy miastem a wsią, pomiędzy pracą umysłową a fizyczną, rośnie obecnie szybko skala działalności gospodarczo-organizatorskiej i kulturalno-wychowawczej państwa Radzieckiego i podnosi jej poziom. Nowe postępy jakościowe zostały osiągnięte w rozwoju planowania państwowego, wzrosła jego rola mobilizująca. Stosowanie przez państwo swych dźwigni ekonomicznych stało się bardziej efektywnym. Kierując ruchem wsi kołchozowej ku komunizmowi, państwo Radzieckie znacznie podniosło swą rolę kierowniczą w rozwoju ustroju kołchozowego.

X

X

X

Dane, dotyczące przebiegu pomyślnego wykonania powojennej pięcioletki Stalinowskiej, wykazują naocznie, jak szybko, w procesie stopniowego przechodzenia od socjalizmu ku komunizmowi rozszerza się skala działalności gospodarczo - organizatorskiej i kulturalno - wychowawczej Państwa Radzieckiego.

Pomimo olbrzymich szkód wyrządzonych gospodarce Narodowej ZSRR przez barbarzyńców hitlerowskich, naród radziecki i jego państwo, kierowane przez partię Komunistyczną, odbudowały w wyjątkowo krótkim czasie w przedwojennych rozmiarach, a następnie, poważnie podniosły produkcję socjalistyczną. Dochód narodowy ZSRR w 1950 r. przekroczył /w cenach porównywalnych/ poziom roku 1940 o 64 %, przy czym w samym tylko roku ubiegłym poziom ten wzrósł o 21 %.

W zakresie tego najważniejszego wskaźnika zbiorczego zostało poważnie przekroczone zadanie planu pięcioletniego. Produkcja globalna przemysłu w r. 1950 przekroczyła poziom przedwojenny o 73 %, a więc znacznie silniej, niż przewidywał plan pięcioletni.

Poważnie przekroczone przedwojenną wielkość pracy transportu. Globalna produkcja osiągnęła poziom wyższy od przedwojennej. Wykonano z nadwyżką zadania planu pięcioletniego w zakresie urodzajności zbóż. Produkcja globalna bawełny również przekroczyła poważnie wielkość zaplanowaną w planie 5 - letnim. Znacznie przekroczył poziom przedwojenny ilościan pogłówna wszelkiego rodzaju produktywnego inwentarza żywego w Kółchozach. Szczególnie silnie zwiększył się coroczny przyrost produkcji w porównaniu z latami przedwojennymi. Charakterystyczne jest, że w ciągu samego tylko roku 1950 wzrost produkcji przemysłowej był większy, niż w ciągu trzech lat trzeciej pięcioletki /w r. 1940 w porównaniu z 1937/. Świadczy to, jak rozszerza się skala kierownictwa produkcją przez państwo. Przemysł radziecki pomyślnie idzie naprzód w kierunku rozwiązania zadania, które postawił towarzysz Stalin w swej historycznej mowie z dnia 9 lutego 1946 r., mianowicie : potroić produkcję przemysłową ZSRR, podnieść roczną produkcję żelaza do 50 mln ton, stali - do 60 mln ton, węgla - do 500 mln ton i ropy naftowej - do 60 mln ton.

Wybitnie wzrosła skala robót budowlanych Państwa Radzieckiego. Wielkość corocznych inwestycji jest obecnie o wiele większa, niż przed wojną. Jaskrawym faktem jest odbudowanie i zbudowanie na nowo w latach 1946 - 1949 i w ciągu 10 miesięcy r. 1950 około 6 tysięcy

przedsiębiorstw przemysłowych, nie licząc drobnych zakładów państwowych i spółdzielczych. Budownictwo mieszkaniowe osiągnęło niespotykane rozmiary : w tym samym okresie w samych tylko miastach oddano do użytku 90 mln. metrów kwadratowych powierzchni mieszkalnej. Gwałtownie wzrosły inwestycje w rolnictwie.

Szczególnie wspaniałym dowodem nowego gigantycznego rozmachu działalności budowlanej Państwa Radzieckiego są roboty wykonane przy realizacji Stalinowskiego planu przeobrażenia przyrody, stalinowskich budowli komunizmu /elektrownie wodne w Kujbyszewie, Stalingradzie i Kachowie, Kanał Główny Turkmeński, Południowo-Ukraiński, Północno-Krymski i Wołżsko-Doński/. Znalazła tu jaskrawy wyraz rosnąca rola państwa Radzieckiego, jako organizatora takiego przyspieszonego, potężnego rozwoju sił wytwórczych, który zapewni stworzenie materialno-technicznej bazy komunizmu i obfitości produktów. Każda z budowli Stalinowskich rozwiąże zespół zagadnień w wielkim znaczeniu dla gospodarki narodowej /z zakresem energetyki, rolnictwa, transportu i t.d./.

Budowle Stalinowskie jak i cały plan Stalinowski przeobrażenia przyrody przewyższają pod względem swej skali, złożoności, koncepcji technicznej, techniki i terminów wykonania oraz pod względem wyników, ekonomicznych, w olbrzymim stopniu wszystko to, co znała dotąd historia świata. Działalność budowlana państwa Radzieckiego wzniosła się obecnie na poziom nowy pod względem jakościowym i o wiele wyższy w porównaniu z okresem przedwojennym. Po raz pierwszy w dziejach ludzkości państwo Radzieckie realizuje nową metodą łączność pomiędzy rozwojem sił wytwórczych i środowiskiem geograficznym.

Dzięki planowej działalności państwa Radzieckiego niezmiennie wzrosło czynne oddziaływanie sił wytwórczych na środowisko geograficzne. Państwo Radzieckie, posługując się w budownictwie olbrzymią masą pierwszorzędných narzędzi produkcji, tworzy nowe, potężne siły wytwórcze /elektrownie wodne i t.d./ . Na tej podstawie - w niezwykle krótkim czasie na olbrzymich przestrzeniach, równych kilku wielkim państwom europejskim - przeobraża ono środowisko geograficzne, zmieniając klimat, glebę, roślinność. Olbrzymie jałowe stepy i martwe pustynie przeobrażają się przy tym w kwitnącą urodzajną okęgę.

Pomyślnie wykonywane roboty według Stalinowskiego planu przeobrażenia przyrody zmieniają radykalnie geografie fizyczną całego południa i południo-wschodu europejskiej części ZSRR, oraz olbrzymich

terytoriów jego części azjatyckiej.

Pasy leśne ochraniające pola powstają na obszarach obejmują-
cych miliony hektarów. Gdybyśmy nadali tym zalesianym pasom formę,
wątki o 30 m szerokości, to opasałyby one kulę ziemską wzdłuż równi-
nika przeszło pięćdziesiąt razy. Ogólna powierzchnia obszarów ziemi
bezpośrednio tylko objętych systemem nawadniającym nowych Stalinow-
skich budowli, których budowa obliczona jest na pięć do siedmiu lat,
wyniesie przeszło 30 mln ha. Prócz tego prowadzi się pod kierunkiem
państwa Radzieckiego na całym terytorium kraju w kółchozach i sowcho-
zach olbrzymie roboty przy budowie mniejszych kanałów nawadniających,
dziesiątków tysięcy stawów i wodobiorów. Tysiące spośród nich odda-
no już do użytku. W miarę przechodzenia do komunizmu skala robót przy
przeobrażaniu przyrody rosnąć będzie coraz bardziej.

W procesie tworzenia bazy produkcyjno-technicznej komunizmu
nabrał nowego znaczenia i niesłychanego tempa postęp techniki. Wybit-
nie wzrosła rola państwa Radzieckiego, jako organizatora rozwoju i
planowego wprowadzenia przodującej techniki i technologii we wszyst-
kich gałęziach gospodarki narodowej. Po zapewnieniu przede wszystkim
rozwoju przemysłu ciężkiego, a szczególnie jego rdzenia - przemysłu
budowy maszyn, jako przewodniego ogniwa postępu technicznego w całym
kraju.

Państwo Radzieckie doprowadziło w r. 1950 produkcję urządzeń,
maszyn i obrabiarek do poziomu przeszło dwukrotnie wyższego od przed-
wojennego. Uzyskano duże sukcesy w dziele dalszego przebrojenia tech-
nicznego wszystkich gałęzi gospodarki, chociaż jest tu jeszcze dużo
odcinków pozostających w tyle. Poziom techniczny gospodarki narodowej
jest obecnie znacznie wyższy niż przed wojną. Technika radziecka wy-
przedza coraz bardziej technikę krajów kapitalistycznych. Państwo Ra-
dzieckie zapewnia dalszy przyspieszony rozwój mechanizacji i elektry-
fikacji gospodarki narodowej. Kraj nasz szybko dąży do rozwiązania
zadań całościowej mechanizacji w głównych dziedzinach gospodarki.
Pomyślnie przebiega proces stopniowej automatyzacji produkcji. W wy-
jątkowo krótkich terminach nawiązano w praktyce problem wykorzystania
energii atomowej w gospodarce narodowej. Szybko intensyfikuje się pro-
cesy produkcji, dzięki stosowaniu coraz to większych szybkości, coraz
wyższych temperatur i ciśnień, dzięki wprowadzaniu potokowych metod,
produkcji. W samym tylko roku 1950 podwoiła się liczba maszyn do cię-
cia metali, przestawionych na metody szybkościowe.

W samym tylko roku 1950 przemysł krajowy stworzył, celem zaspokojenia potrzeb najważniejszych gałęzi gospodarki narodowej, przeszło 400 nowych typów i marek maszyn i mechanizmów o wysokiej wydajności. W roku 1950 produkowano czterokrotnie więcej modeli obrabiarek, niż w r. 1940, i wielokrotnie więcej udoskonalonych obrabiarek specjalnych, półautomatycznych, automatycznych oraz agregatów. Rośnie liczba automatycznych linii obrabiarek.

W przemyśle węglowym zakończono już automatyzację procesów stemplowania, przewozu podziemnego i dostawy węgla. W samym tylko roku 1950 wielkość zmechanizowanych robót przy naładunku węgla wzrosła 2,5-krotnie. W najbliższych latach powinna być zakończona mechanizacja głównych robót budowlanych.

Wyposażając szeroko rolnictwo socjalistyczne w nowoczesne maszyny i organizując racjonalne ich wykorzystanie, państwo Radzieckie przybliżyło wieś kolchozową do momentu pełnej mechanizacji głównych robót rolnych. W gwałtownym tempie odbywa się elektryfikacja rolnictwa, przybierająca coraz to bardziej różnorodny charakter. Obecnie rolnictwo otrzymuje co roku kilkakrotnie więcej traktorów i innych maszyn rolniczych niż przed wojną. Państwo radzieckie w samym tylko roku 1950 dało rolnictwu przeszło 180 tys. traktorów /w przeliczeniu na 15 KM/, 46 tys. kombajnów /w tym 23 tys. samochodowych / 32 tys. samochodów ciężarowych i przeszło 1700 tysięcy przyczepnych narzędzi i innych maszyn rolniczych.

Pomyślnie rozwiązuje państwo Radzieckie zadanie stworzenia systemu maszyn o wysokiej wydajności dla wszystkich rodzajów robót rolnych, z uwzględnieniem specyficznych warunków poszczególnych rejonów. Szeroko rozwija się przeznaczona dla rolnictwa produkcja udoskonalonych kombajnów, maszyn zautomatyzowanych, samochodowych, narzędzi przyczepnych o szerokim zasięgu. Charakterystyczne jest, że trzy czwarte oddanych w r. 1949 do użytku przez nasze fabryki maszyn rolniczych należą do nowych i udoskonalonych typów, których nie produkowało się przed wojną.

Pierwszorzędne znaczenie ma dla budowy komunizmu coraz to lepsze wykorzystanie w gospodarce narodowej produkującej techniki.

Bieżący dalszemu rozwojowi działalności gospodarczo-organizatorskiej państwa Radzieckiego siły wytwórcze ZSRR doszły w szczególnie krótkim czasie do nowego, wyższego poziomu.

Rozwój gospodarczo-organizatorskiej i kulturalno-wychowawczej działalności państwa Radzieckiego stał się potężnym czynnikiem wzrostu dobrobytu i kultury narodu radzieckiego. Dochód realny miejskiej i wiejskiej ludności ZSRR, tak samo, jak wysokość spożycia narodowego w naszym kraju przekroczyły o wiele poziom przedwojenny. Tak np. w r. 1950 sprzedano ludności, nie licząc zasobów miejscowych, za pośrednictwem sklepów państwowych i spółdzielczych, mięsa i wyrobów mięsnych o 35 % więcej niż przed wojną, masła i innych tłuszczów o 60%, tkanin bawełnianych, wełnianych, jedwabnych i lnianych o 35 % i t.d.

Poważny wzrost skali działalności gospodarczo-organizatorskiej i kulturalno-wychowawczej państwa Radzieckiego znajduje swój wyraz również w tym, że w ostatnich latach wybitnie zwiększył się rozmach, podejmowanych przez Państwo przedsięwzięć i środków oraz wysokość wydatków państwa na opiekę społeczną, ubezpieczenie społeczne, oświatę, ochronę zdrowia i t.d./.

Tego rodzaju wypłaty i ulgi ze strony państwa otrzymała ludność w r. 1949 niemal trzykrotnie więcej niż w r. 1940. W roku 1950 te wypłaty i ulgi otrzymane przez ludność od państwa wzrosły jeszcze bardziej i wyniosły 120 mld. rubli. W ciągu pięciu lat powojennych Państwo wydało na działalność społeczno-kulturalną 524 mld. rubli. Stało się tak, jak przepowiedział Marks w swej słynnej pracy "Przyczynek do krytyki programu Gotajskiego", że "udział funduszy przeznaczonych na wspólne zaspakajanie potrzeb" w podziale dochodu narodowego rośnie coraz bardziej w miarę rozwoju społeczeństwa socjalistycznego.

Rozszerzenie coraz bardziej złożonych zadań gospodarczo-organizatorskich i kulturalno-wychowawczych państwa Radzieckiego wymagało dalszego rozwoju i doskonalenia państwowego planowania, podniesienia jego na nowy, wyższy stopień, zwiększenie jego efektywności i roli mobilizującej, ostrego podniesienia jakości kontroli wykonania planów.

Wzrostowi rozszerzonej reprodukcji socjalistycznej towarzyszy powstawanie coraz różnorodniejszych i bardziej złożonych więzi pomiędzy gałęziami gospodarki narodowej. W toku przechodzenia do komunizmu specjalizacja produkcji nie tylko nie maleje, lecz przeciwnie - wybitnie się rozszerza. Coraz większego znaczenia i rozmachu nabierają problemy planowania, mające na celu rozwój specjalizacji i współdziałania przedsiębiorstw oraz najracjonalniejsze kojarzenie pracy poszczególnych gałęzi produkcji i przedsiębiorstw. Wzrasta rola po-

wiązania bilansowego wszystkich elementów produkcji, szczególnie w związku z nieustannym rozszerzeniem się łączności gospodarczej pomiędzy miastem a wsią, gałęziami gospodarki i rejonami kraju, z coraz bardziej złożonymi zadaniami lokalizacji się wytwórczych w poszczególnych rejonach, ze wzrostem skali i wzmocnieniem kompleksowego charakteru budownictwa, z coraz większym wykorzystaniem lokalnych zasobów naturalnych. Zwiększa się coraz bardziej zastosowanie i rozpowszechnienie bilansowej metody przy planowaniu. Szczególnego znaczenia nabierają w planowaniu zagadnienia koordynacji i przyspieszenia rozwoju poszczególnych gałęzi gospodarki. Wzrosła rola rezerw w planowaniu, wykorzystania ich do celów zapobiegania i likwidowania dysproporcji w rozwoju poszczególnych gałęzi gospodarki oraz niedopuszczania do sezonowego spadku produkcji.

Wzrost zasięgu i podniesienie poziomu planowania wyraziło się również w rozszerzeniu koła planowanych w skali państwowej rodzajów produkcji oraz w rozwoju systemu wskaźników planowych. Planowanie staje się coraz bardziej zróżniczkowane, szczegółowe, różnorodne, ogarniające coraz więcej jakościowych wskaźników produkcji i obrotu. Bardziej szczegółowym stało się zarówno planowanie produkcji przedmiotów użytkowych /szczegółowa nomenklatura wyrobów, asortyment, jakość produkcji, gatunek i t.d./, jak i planowanie wskaźników wartościowych /cena, koszt własny i jego elementy, zyski, środki obrotowe i t.p./. Dyktują to zadania wzrostu akumulacji i podniesienia jakości działalności produkcyjnej w warunkach budowy komunizmu. W procesie przechodzenia do komunizmu rosną gwałtownie wymagania staranne jakości i asortymentowi, zarówno przedmiotów spożycia jak i środków produkcji. Przyczyną tych wzmocnionych wymagań jest nowy poziom techniki i zwiększenie kultury produkcji, konieczność ściślejszego przestrzegania dyscypliny technologicznej, standardów, warunków technicznych, przepisów, norm. Niezmiernie doniosłą rolę w sprawie podniesienia wymagań w stosunku do asortymentu i jakości produkcji odgrywa szybki wzrost dobrobytu i poziomu kulturalnego mas pracujących. Szczególnego znaczenia nabiera podniesienie jakości planowania obrotu towarowego na podstawie starannego i terminowego badania popytu ludności w każdym rejonie oraz zmian zachodzących w tym popycie. Celem dostosowania asortymentów i jakości wyrobów do popytu ludności należy wykorzystywać jeszcze efektywniej umowy gospodarcze oraz wprowadzoną niedawno metodę wstępnych zamówień przez handlowe organizacje przemysłu.

Znacznie rozszerzyło się w okresie powojennym planowanie przygotowania i wykorzystania kadr oraz wzrostu wydajności pracy na podstawie zbadania jej czynników. W świetle zadań budowy komunizmu i konieczności bardzo szybkiego i nieustannego wzrostu akumulacji, wzmocnienia, oszczędzania zasobów produkcyjnych, maksymalnie efektywnego ich wykorzystania, nabrały szczególnego znaczenia progresywne normy produkcji, co wybitnie zwiększa organizującą i mobilizującą rolę państwowych planów gospodarczych.

W okresie powojennym jednym z najważniejszych elementów planowania państwowego stały się progresywne techniczno-ekonomiczne normy wykorzystania środków produkcji, powierzchni produkcyjnej, urządzeń, mechanizmów, maszyn, obrabiarek, paliwa, energii, surowców i materiałów. Liczba tych norm w ostatnim czasie wzrosła kilkakrotnie. Jak wykazują dane dotyczące przebiegu wykonania pięcioletki powojennej, przekroczyliśmy poważnie przedwojenny poziom efektywności wykorzystania narzędzi przedmiotów pracy, chociaż w dziedzinie tej kryją się jeszcze bardzo poważne niewykorzystane rezerwy.

Zwiększenie zasięgu organizacyjno-gospodarczej i kulturalno-wychowawczej działalności państwa wymagało dużego zróżniczkowania państwowego planowego kierownictwa. Wyraziło się to w szczególności we wzroście liczby Ministerstw i resortów oraz pewnej rekonstrukcji systemu planowania. Tak np. w związku z koniecznością radykalnego usprawnienia i zreorganizowania sprawy zaopatrzenia w materiały, a także kontroli zużycia ich zasobów powołano do życia specjalny organ - Komitet Państwowy do spraw materiałowo-technicznego zaopatrzenia gospodarki narodowej.

Do systemu planów państwowych wchodzi obecnie opracowany przez powyższy Komitet plan materiałowo-technicznego zaopatrzenia gospodarki narodowej. Obejmuje on bilanse materiałów i plany ich podziału, wykazujące źródła dopływu i kanały rozdzielcze przydziałowej /tj. rozdzielanej przez Radę Ministrów ZSRR/ produkcji o znacznie rozszerzonej nomenklaturze. Planowanie zaopatrzenia w materiały odgrywa ogromną rolę w sprawach wprowadzenia progresywnych norm, wykorzystania środków produkcji i kontroli przestrzegania tych norm. Obok tysięcy norm ustalanych w skali ogólnopaństwowej, rozpowszechniono ^{się} również normowanie rozchodu materiałów w Ministerstwach, Centralnych Zarządach

i w przedsiębiorstwach. Jakość norm podniosła się, ponieważ udoskonalono się ich techniczno-ekonomiczne uzasadnienie. Z

Zadania budowy materiałowo-technicznej bazy komunizmu wymagały stworzenia nowego systemu planowania, wprowadzenia ~~przepracowanej~~ techniki i technologii. Powstała konieczność znacznie dalej idącej koordynacji planowania gospodarki, techniki i nauki. Do systemu planów państwowych wchodzi obecnie plany rozwoju i wprowadzenia przepracowanej techniki do gospodarki narodowej /mechanizacja robót pracochłonnych i ciężkich, budowa nowych rodzajów maszyn, mechanizmów, przyrządów, rozwój nowych gałęzi techniki i produkcji, produkowanie nowych materiałów i wyrobów, opanowanie nowej technologii, prace naukowo-badawcze, konstruktorskie, doświadczalne i t.d./. Obowiązujące zadania dotyczące wpojenia nowej techniki i technologii są dziś ważnym elementem planowania pracy poszczególnych gałęzi produkcji i przedsiębiorstw. W systemie statystyki stworzono nowy dział specjalny - państwowa statystyka nowej techniki.

Olbryznie zwiększenie stali budownictwa i konieczność radykalnego ulepszenia jego organizacji, kontroli nad nim i poważnego jego potania - wszystko to wymagało powołania do życia przy Radzie Ministrów ZSRR Państwowego Komitetu do spraw budownictwa.

Rozwój gospodarczo - organizatorskiej działalności państwa Radzieckiego charakteryzuje się w latach powojennych dalszym wzrostem mobilizującej roli państwowego kierownictwa planowego, dążącego do zwiększenia aktywności mas w walce o wykonanie i przekraczanie planów. Państwo Radzieckie znacznie wzmogło moralną i materialną zachętę dla przodowników, osiągających wysokie wskaźniki produkcji, wykazujących twórczą inicjatywę i nowatorstwo. Tak np. w czasie od zakończenia Wielkiej Wojny Narodowej do r. 1949 przyznano orderów i medali ZSRR przeszło półmilionowej rzeszy robotników, kółchoźników, inteligentów. Tysiącom przodowników w przemyśle i rolnictwie nadano w tym okresie tytuł Bohatera Pracy Socjalistycznej, tysiące osób otrzymało tytuł laureata premii Stalinowskiej. Zwiększyła się efektywność wykorzystania przez państwo Radzieckie socjalistycznej zasady podziału dochodu społecznego według ilości i jakości pracy. Rozpowszechniły się jeszcze bardziej akordowe formy płacy, wzrosła

rola premii za wysokie wskaźniki pracy. Radzykalnie odskonalono w latach powojennych systemy płac w kółchozach.

Wzrosła organizująca rola partii i państwa w rozwoju socjalistycznego współzawodnictwa, które objęło cały naród. Charakterystyczny dla okresu przejściowego do komunizmu szybki wzrost uświadomienia i kultury, materialnego dobrobytu i technicznego poziomu najszerszych mas, doprowadził w latach powojennych do niesłychanego rozmachu ich twórczej aktywności, co stało się jedną z głównych przyczyn wykonywania z nadwyżką państwowych planów produkcji i akumulacji.

Dużą rolę odgrywać zaczęły niepospolite formy radzieckiego patriotyzmu, jak socjalistyczne zobowiązanie się do wykonywania planów z nadwyżką, które te zobowiązania biorą na siebie kolektywy pracownicze rejonów, okręgów, krajów, republik, całych gałęzi gospodarki i poszczególnych przedsiębiorstw w listach swych do wielkiego wodza narodu radzieckiego i całej postępowej części ludzkości, J.W. Stalina.

Współzawodnictwo socjalistyczne ogarnia dziś o wiele szerszy zakres wskaźników planowych. Szczególnie ważne znaczenie posiada dla dalszego umacniania planowania państwowego taki nowy objaw, jak prowadzona przez cały naród walka o wykonanie z nadwyżką jałkościowych wskaźników planu. Szeroko rozwinęło się współzawodnictwo o doskonałą jakość produkcji, o wysoką kulturę produkcji, o zmniejszenie kosztu własnego i zwiększenie rentowności, o oszczędne gospodarowanie zasobami, a w szczególności o zbiorowe oszczędzanie surowców i materiałów, co umożliwiłoby dodatkowe zwiększenie produkcji, o wprowadzenie wewnątrz zakładowego rozrachunku gospodarczego, w tym również i indywidualnego /w stosunku do poszczególnych pracowników/, na przykład w postaci osobistych rachunków, ewidencjonujących uzyskane oszczędności, o lepsze wykorzystanie i utrzymanie obiektów majątku trwałego, o przyspieszenie rotacji środków obrotowych i t.p.

Coraz większą rolę odgrywa zbiorowa praca metodami Stachańskimi, stanowiąca wyższą formę ruchu stachanowskiego i stosowana w całych odcinkach, oddziałach i przedsiębiorstwach. Przy zbiorowej pracy metodą stachanowską silnie wzrasta czynny udział inżynierów i techników we współzawodnictwie socjalistycznym.

Zbiorowa praca stachanowców, której inicjatorami byli tow.

tow. Rossijskij, Matrosow i inni, świadczy o ogromnym rozszerzeniu horyzontu politycznego i o wysokiej świadomości interesu społecznego i państwowego w szerokich masach narodu, budujących komunizm. Jednocześnie praca ta tworzy nowe formy planowania, wprowadza poważne zmiany do praktyki państwowego planowania pracy przedsiębiorstw i gałęzi gospodarki. Powstały i coraz bardziej rozpowszechniają się opracowywane w przedsiębiorstwach plany wpojenia metod stachanowskich i stachanowskie plany oddziałowe. Rośnie i krzepnie ruch dążący do upowszechnienia w przedsiębiorstwach stachanowskich planów techniczno-przemysłowo-finansowych. Plany państwowe, mobilizujące aktywność mas, ujawniające wciąż nowe wewnętrzne rezerwy produkcyjne w przedsiębiorstwie, opierają się jednocześnie na tej rosnącej inicjatywie mas, biorą ją za punkt wyjścia i zdobywają w ten sposób nową, potężną podstawę tego ruchu. Tak więc, planowanie państwowe opiera się coraz bardziej na planach stachanowskich. Państwo stworzyło konieczne warunki rozwoju kolektywnej pracy stachanowskiej. Do warunków tych należy wpojenie najnowszej techniki i technologii, a w szczególności wszechstronnej mechanizacji produkcji, większe wykorzystanie potokowych metod pracy, usprawnienie planowania wewnątrz-zakładowego, wprowadzenie pracy opartej na harmonogramach, szerokie rozpowszechnienie wewnętrznego rozrachunku gospodarczego, popieranie masowej wynalazczości, rozszerzenie technicznego przygotowania kadr i t.d.

Rozwój socjalistycznego współzawodnictwa jest potężnym czynnikiem przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Znajduje to swój wyraz w setkach tysięcy ważnych wniosków racjonalizatorskich, wprowadzanych corocznie do produkcji. Tak np. w roku 1949 zrealizowano w samym tylko przemyśle około 450 tysięcy wynalazków i wniosków racjonalizatorskich, w roku zaś 1950 - przeszło 600 tysięcy.

W okresie powojennym zaczęto skuteczniej, szybciej i na większą skalę ewidencjonować i wprowadzać w życie najnowsze doświadczenia praktyki oraz osiągnięcia naukowo-techniczne. Realizacja tego, następuje przez system planów państwowych, progresywne normy produkcji, zorganizowane szerzenie produkcyjnej praktyki przez ministerstwa, główne zarządy, przedsiębiorstwa, wymianę doświadczeń w procesie współzawodnictwa, stachanowskie szkoły, prasę, przeglądy społeczne i t.d. Duże znaczenie ma w tej akcji naukowo uzasadniony system studiowania i rozpowszechniania przodujących doświadczeń

produkcji, opracowany przez inżyniera Kowalowa. Dojarzała już dziś konieczność jeszcze szybszego szerzenia tego systemu.

Działanie państwowe w zakresie rozwoju i wprowadzania najnowszych zdobyczy techniki i technologii, usprawniania organizacji produkcji, przygotowania kwalifikowanych kadr, wprowadzanie progresywnych norm, oraz dalszy rozwój socjalistycznego współzawodnictwa - wszystko to doprowadziło w okresie powojennym do poważnego wzrostu wydajności pracy. Już w trzecim kwartale 1950 r. wydajność pracy w przemyśle ZSRR przekroczyła poziom przedwojenny o 40 % przeszło.

=====

Jedną z najważniejszych cech, charakteryzujących rozwój powojenny działalności gospodarczo-organizatorskiej Państwa Radzieckiego jest silne wzmocnienie roli takich jego dźwigni ekonomicznych, jak pieniądz, cena, rozrachunek gospodarczy, zysk. Rola ich jest dziś większa niż kiedykolwiek nie tylko w porównaniu z okresem wojennym, ale i z przedwojennymi latami. Fakt ten jest wyrazem prawnikowego przechodzenia do komunizmu. W ostatecznym wyniku, w wyższej fazie komunizmu rozwój produkcji komunistycznej stworzy warunki przejścia do podziału produktów bez pieniędzy. Lecz przy budowaniu komunizmu i jego podstaw materialnych, konieczne jest coraz dalej idące utrwalanie pieniądza, rozrachunku gospodarczego, handlu radzieckiego, rozszerzanie wszechstronne obrotu towarowego, coraz efektywniejsze wykorzystywanie przez państwo Radzieckie prawa wartości w przekształconej formie.

Zwiększenie roli pieniądza i innych bodźców o charakterze materialnym, którymi operuje państwo Radzieckie w procesie przechodzenia ku komunizmowi, konieczne jest z powodów następujących : po pierwsze - celem zapewnienia ogromnego wzrostu akumulacji, którego to wzrostu wymagają potrzeby budowy komunizmu ; po drugie - celem nieustannego zwiększania materialnego zainteresowania pracowników w wysokich wynikach ich pracy, co - obok wzrostu bodźców moralnych - jest ważnym czynnikiem pomyślnego rozwiązania problemów budowy komunizmu ; po trzecie - celem wzmocnienia kontroli państwowej nad działalnością gospodarczą, nad jakością pracy przedsiębiorstw i ich pracowników.

Jednocześnie powstaje w procesie budowy komunizmu pełna można ó dalszego wzmocniania roli bodźców o charakterze materialnym. Po pierwsze wzrastają szybko zasoby rzeczowe, a w tym masa

towarów, którymi dysponuje państwo, co ma decydujące znaczenie dla dalszego umocnienia pieniądza radzieckiego. Towarzysz Stalin wskazywał, że "stałość waluty radzieckiej gwarantują przede wszystkim, olbrzymie masy towarów w rękach państwa, włączane do obrotu towarowego po cenach stałych"^{1/}. Po drugie - szybko polepszają się jakościowe wskaźniki produkcji, gwałtownie zniżają się w produkcji społecznie niezbędne nakłady pracy, a więc i koszt własny produkcji, co umożliwia systematyczną zniżkę cen, intensywny wzrost rentowności przedsiębiorstw socjalistycznych i umocnienie radzieckiego rubla. Po trzecie, współzawodnictwo socjalistyczne ogarnia w coraz większym stopniu takie dziedziny, jak obniżenie kosztu własnego, przyspieszenie rotacji środków obrotowych, zwiększenie oszczędności, podniesienie rentowności, umocnienie i rozszerzanie rozrachunku gospodarczego. Po czwarte - doskonałą się coraz bardziej metody wykorzystania przez państwo Radzieckie dźwigni wartościowych.

W latach powojennych rozwiązano pomyślnie postawione w planie pięcioletnim zadania konsolidacji obrotu pieniężnego i stosunków kredytowych, podniesienie roli zysku i rozrachunku gospodarczego, jako dodatkowego bodźca wzrostu produkcji, zwiększenie zyskowności wszystkich gałęzi gospodarki drogą zmniejszenia kosztu własnego produkcji, wzrost zainteresowania się organizacją gospodarczych spraw, mobilizacji zasobów wewnętrznych i reżimu oszczędności. Pierwszorzędną rolę w rozwiązywaniu tych zadań odegrała reforma pieniężna 1947 r., której towarzyszyło zniesienie kartkowego systemu zaopatrzenia i szeroki rozmach handlu radzieckiego oraz szereg zarządzeń w dziedzinie cen /zniżka cen detalicznych, reforma cen hurtowych i ich zniżka. Towarowa podstawa stałości radzieckiego rubla nieustannie wzrasta zwiększa się jego zdolność nabywcza oraz kurs jego w stosunku do walut zagranicznych. Uchwała Rady Ministrów z dnia 1 marca 1950 r. zniosła obliczenie kursu rubla na podstawie dolara. Kurs rubla przedstawiony został na nową, bardziej stałą podstawę złota, odpowiadającą do zawartości złota w rublu. Wybitnie wzrosło międzynarodowe znaczenie rubla radzieckiego, który jest najmocniejszą walutą w świecie. W latach powojennych nastąpiło dalsze utrwalenie i konsolidacja radzieckiego systemu pieniężnego, kredytowego i finansowego, oraz państwowej dyscypliny finansowej i kredytowej. Jeszcze bardziej wzrosło znaczenie państwowego budżetu i kredytu przy zastosowaniu metody kontrolowania za pośrednictwem rubla wykonania planów i przestrzegania najdalej idącej oszczędności w zakresie zasobów.